

EL PROJECTE EVANGELITZADOR DE JESÚS: LA SINAGOGA DE NATZARET (Lc 4, 14-22)

“A proclamar l’any de gràcia del Senyor”
(Lc 4,19).

Per Francesc Ramis Darder

1. Situació de la narració en el conjunt de l’evangeli

L’Evangeli de Lluc comença amb dos preludis: els relats de la infància de Jesús (Lc 1-2) i el ministeri de Joan Baptista juntament amb les temptacions de Jesús en el desert (Lc 3-4). El primer anuncia la identitat de Jesús: Ell és el Messies, el Senyor (Lc 2,11), sostingut en les bones mans del Pare (Lc 2,9). El segon, concretament en el relat de les temptacions, especifica el tipus de messianisme representat per Crist; Ell és el Messies, però no portarà l’alliberament amb una aparença enlluernadora o amb un poder absolut, ens salva des de la vida humil i compartida, el servei i entrega (cf. Lc 4,1-13).

L’episodi de la sinagoga de Natzaret apareix a un indret especial. Se situa a continuació dels relats de la infància i constitueix, ahora, la porta d’entrada a la primera secció de l’evangeli: el ministeri de Jesús a Galilea (Lc 4,14-9,50). Podríem afirmar que

la perícopa objecte del nostre estudi sintetitza els elements dels dos preludis i presenta, d'avançat, el que serà la primera part de l'evangeli. El ministeri de Jesús a Galilea comença amb el missatge programàtic de Jesús a la sinagoga de Natzaret (4, 14-22). I després, en diferents trets, al llarg de tota la secció, es van delineant les conseqüències d'aqueix programa. Vegem els grans eixos en què es desplega el missatge programàtic del Senyor i els grans temes de la primera secció:

* Les narracions de miracles

Els miracles no són signes prodigiosos per impressionar l'auditori. Són la manifestació palpable de l'alliberament que Jesús ha vingut a atorgar als pobres i als febles. En aquesta secció es concentren la majoria dels miracles de Jesús: Curació d'un endimoniat, de la sogra de Pere i altres curacions anònimes (Lc 4,31-41); curació d'un leprós i d'un paralític (Lc 5,12-26); l'home de la mà paralytzada (Lc 6,6-11); curació del servent del centurió i el fill de la viuda de Naïm (Lc 7,1-17); la tempestat calmada, l'endimoniat de Gerasa, l'hemorroïsa i la resurrecció de la filla de Jaire (Lc 8,22-56).

* Els relats de vocació

Observem que els relats de vocació estan entremesclats amb les narracions de miracles. Com diem abans, l'objectiu dels miracles rau a motivar en qui els presencia la decisió pel seguiment de Crist. Per això ambdues castes de narracions, miracles i relats de vocació, presenten una certa alternança. Els relats específics de vocació són: la vocació dels quatre primers deixebles (Lc 5,1-11); la crida de Leví (Lv 5,27-28); elecció dels Dotze (Lv 6,12-16), les multituds que van rere Jesús (Lv 6,17-19). Als deixebles que han acceptat seguir-lo, Jesús els mostrarà la duresa del camí: "Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui cada dia la seva creu i que em segueixi" (Lc 9,23).; però també els

presentarà el goig del seguiment: “Us ho asseguro: alguns dels qui són aquí no tastaran la mort sense haver vist el Regne de Déu” (Lc 9,27).

* Acceptació o hostilitat vers la crida de Jesús

L'acció de Jesús suscita la vocació dels que conviuen amb el mestre, però també provoca el rebuig dels qui tenen el poder polític i religiós. La crida no deixa lloc a la indiferència, implica l'adhesió o el absolut. Els que més fàcilment accepten el missatge són els pobres, els marginats i tots aquells que el sistema social rebutja: els pecadors a casa de Leví (Lc 5,29-32); la multitud del poble (Lc 6,17-19); la pecadora perdonada (Lc 7,36-50); les dones (Lc 8,1-3); els seguidors de Joan Baptista interessats (Lc 7,18-30). Al contrari, la bona nova troba reticències i adversitats en els qui tenen un paper directiu: la gent de la sinagoga (Lc 4,23-30); els fariseus i els escribes (Lc 5,30-39).

* Paraules de Jesús

La paraula de Jesús és com la llavor sembrada en el cor humà (Lc 8,4-15), brosta quan la terra que la rep és bona. L'enfrontament de Jesús amb escribes i fariseus no és casual. Sorgeix per dues raons. Per una banda, el fet de manifestar-se en favor dels febles suposa no estar a favor dels qui dominen en el sistema vigent. I per l'altra, el que Jesús proclama constitueix una interpretació particular de l'Antic Testament que s'oposa amb la interpretació dels fariseus. Jesús afirma la benaventurança per als pobres, els famolencs, els que ploren, els que són odiats i injuriats (Lc 6,20-23). Profereix la malaurança contra els rics, els que estan associats, els que riuen, els benpensants (Lc 6,24-26). Predica l'amor als enemics, la misericòrdia i l'honradesa (Lc 6,27-49).

* La personalitat de Jesús

Tot deixeble es topa amb la paraula del Senyor. Aquesta paraula no és neutra, imposa la decisió en qui l'escolta: o opta per Jesús com els primers seguidors, o el rebutja com els escribes i fariseus. Als que decideixen seguir-lo, Jesús no els oculta cap dificultat. En el primer anunci de la passió, els diu: "Cal que el Fill de l'home pateixi molt [...], ha de ser mort i ha de ressuscitar el tercer dia" (Lc 9,22); la cita remarca la creu i la passió de Jesús, encara que també refereix la resurrecció final. Jesús no es limita a anunciar un missatge radical; ell mateix el duu a terme, el pateix en la pròpia persona. Més endavant apareix el fragment de la transfiguració (Lc 9,29-36). El primer relat de la passió presenta l'aspecte sofrent de la vida de Jesús, però deixa entreveure l'esclatxa de la resurrecció. El relat de la transfiguració mostra en tota la plenitud l'aspecte gojós i triomfant de Jesús. La mort i la sepultura no tenen la darrera paraula, la darrera paraula resta sempre en els llavis del Déu de la vida. En definitiva, el discurs a la sinagoga de Natzaret actua com a frontissa entre la introducció i la primera secció de l'evangeli. Recull el contingut del pròleg: Jesús és el Senyor que està en les bones mans de Déu Pare; i, des d'aquesta certesa, anuncia el gran missatge, la Bona Nova de la salvació.

2. Lectura del text

Amb la força de l'Esperit, Jesús tornà a Galilea, i la seva fama s'estengué per tota la comarca. Ensenyava en aquelles sinagogues i tothom el lloava.

Anà a Natzaret, on s'havia criat, entrà a la sinagoga, com tenia per costum el dissabte, i s'aixecà a llegir. Li donaren el volum del profeta Isaïes i, desplegant-lo, trobà el passatge on hi ha escrit:

“L’Esperit del Senyor reposa damunt mi,
perquè ell m’ha ungit.
M’ha enviat a portar la bona nova als pobres,
a proclamar als captius la llibertat
i als cecs el retorn de la llum,
a posar en llibertat els oprimits,
a proclamar l’any de gràcia del Senyor.”

Plegà el volum, el tornà a l’ajudant i s’assegué. Tota la sinagoga tenia els ulls fits en ell. I ell començà a parlar-los:

- Avui, davant vosaltres, s’ha complit aquesta escriptura.

Tothom es declarava en contra, estranyats que esmentàs solament les paraules sobre la gràcia.

(No totes les versions tradueixen igual el darrer verset. Algunes tradueixen com nosaltres i d’altres s’inclinen per dir: “...admirats de les paraules de gràcia que li sortien de la boca”, o alguna frase semblant. La traducció que presentam, creiem que és la més ajustada al sentit del text, però no vol dir que sigui l’única possible.)

3. Elements del Text

a. Natzaret

Natzaret era un llogaret poc important, situat a la província de Galilea, al nord de Palestina. Durant el regnat d’Herodes el Gran (40-4 aC), la zona, propera al llac de Genesaret, experimentà un gran desenvolupament. El monarca jueu féu construir ciutats de nova planta, com la magnífica de Tiberiades, ubicada a la vora del llac. L’ingent tasca urbanística propicià que molts de jueus

del sud emigrassin a Galilea per treballar en la construcció. Els emigrants vivien en els ravals que circumdaven l'urbs. Els habitants de Natzaret no eren estranys a aquesta dinàmica social. N'hi havia que treballaven al camp, però la majoria ho feia en la construcció o en les pedreres, de les quals extreien la pedra per edificar les noves ciutats.

Durant el segle I Galilea era una regió de contrastos. La cultura grega havia penetrat en les ciutats i impregnava l'ambient de l'època; en canvi, els llogarets romanien aferrats al judaisme tradicional. Aquesta confrontació cultural i religiosa causà més d'un aldarull. La història ens conta la rebel·lió de la població jueva, i la duresa amb què els romans sufocaren la revolta, crucificant multitud de jueus als afores de la ciutat de Sèforis. Al llogaret de Nazaret comença Jesús el seu ministeri. Quan el text explica que s'hi havia criat, indica les característiques socials que influïren en la seva educació: viure en un llogaret en què la majoria eren emigrants, treballadors de la construcció o de les pedreres; participar en l'espiritualitat jueva contraposada a l'ambient liberal de les ciutats hel·lenitzades; recordar la repressió romana contra els intents jueus de sublevació; etc.

b. La Sinagoga

El centre de la religió israelita el constituïa el Temple de Jerusalem. L'any (587 aC) el rei Nabucodonosor el destruï i se'n dugué els jueus captius a Babilònia. Els exiliats no podien celebrar el culte perquè no disposaven de Temple. Aleshores començaren a reunir-se el dissabte, en petits grups, per llegir i comentar la paraula de Déu. Aquestes reunions per a comentar la paraula originaren, amb el temps, les sinagogues. Una sinagoga era un edifici en què es trobaven els jueus cada dissabte per llegir la Sagrada Escripura i pregar plegats. Habitualment constava de dos pisos. En el pis superior se situaven les dones; no participaven directament en el

culte, sinó que el seguien a través d'una gelosia. En la part baixa se situaven els homes majors d'edat, que participaven plenament de la celebració. Amb el temps arribà a organitzar-se l'ofici sinagoga. S'hi llegia sempre un fragment del Pentateuc i llavors qualche pàgina dels Profetes. Acabada la lectura es feia una homilia que intentava actualitzar l'Escriptura en la realitat quotidiana. La celebració concloïa amb una pregària i una invocació al Senyor. A més de la funció celebrativa, la sinagoga tenia un important paper catequètic, era un lloc d'instrucció per als barons en tot el que representava la fe jueva. De la mateixa manera que les activitats del Temple eren orientades pels sacerdots i el grup saduceu, les tasques sinagogals depenien del fervor fariseu.

Jesús, com tot jueu practicant, es dirigeix el dissabte a la sinagoga; com diu el relat “Li donaren el volum del profeta Isaïes, i desplegant-lo [...]. Plegà el volum, el tornà a l'ajudant...” (Lc 4,17.20). Adonem-nos d'un detall: Jesús no “obre” i “tanca” el volum, sinó que “el desplega” i el torna a “plegar”. A la sinagoga no s'utilitzaven llibres tal como els coneixem avui, s'utilitzaven “rotlles”. Els llibres bíblics s'escrivien damunt pergamí; consistia en una sèrie de pells d'animals cosides entre si, sobre les quals s'escrivia un text. Quan el text estava escrit, es plegava entorn de dos braços de fusta, i quan s'havia de llegir es desplegava.

c. La lectura de Jesús

A la sinagoga Jesús rep el llibre del profeta Isaïes, el desplega i procedeix a llegir-lo. Transcriurem ara dos textos. El text del profeta Isaïes que apareix llegit per Jesús a la sinagoga, i el text d'Isaïes escrit en el llibre del mateix profeta. Cal que ens fixem en les petites diferències entre l'un i l'altre.

* Text d'Isaïes llegit per Jesús a la sinagoga: Lc 4,18-19.

< L'Esperit del Senyor reposa damunt mi,
perquè ell m'ha ungit.
M'ha enviat a portar la bona nova als pobres,
a proclamar als captius la llibertat
i als cecs el retorn de la llum,
a posar en llibertat els oprimits,
a proclamar l'any de gràcia del Senyor.>

* Text del llibre d'Isaïes: Is 61,1-2.

< L'Esperit del Senyor reposa damunt mi,
perquè ell m'ha ungit.
M'ha enviat a portar la bona nova als pobres,
A curar els cors desfets,
a proclamar als captius la llibertat
i als presos el retorn de la llum,
a proclamar l'any de gràcia del Senyor
el dia que el nostre Déu farà justícia.>

Substancialment tots dos textos diuen el mateix, però presenten algunes diferències. Notarem petites variacions per matisos de traducció, però hi veurem també dos canvis importants. Primer: Jesús canvia la forma d'un verset; on Isaïes diu "a curar els cors desfets", ell llegeix "i als cecs el retorn de la llum". Segon: Jesús omet un estic d'un verset: els mots d'Isaïes "el dia que el nostre Déu farà justícia", no apareixen en la lectura de Jesús. Fixem-nos que en el primer canvi, la gent de la sinagoga no protesta. Però, en la segona modificació la gent incrimina Jesús amb duresa: "Tothom es declarava en contra, estranyats que esmentàs solament les paraules sobre la gràcia." Comentem ara els dos canvis:

* Alteració d'un verset

El text d'Isaïes diu “a curar els cors desfets”, mentre l'evangeli de Lluc posa en llavis de Jesús les paraules següents: “i als cecs el retorn de la llum”. Abans de continuar, notem quelcom important dins el relat llucà; la variació del text que acabem d'esmentar no provoca la protesta dels presents a la reunió sinagoga. Per quin motiu el tercer evangeli procedí a modificar el text de la profecia d'Isaïes? El text hebreu de l'Antic Testament començà a fixar-se definitivament a finals del segle I. Ara bé, durant la vida de Jesús, el text presentava una certa fluïdesa. Succeïa quelcom de semblant al que veiem en traduccions modernes de la Bíblia. Totes diuen bàsicament el mateix, però ho expressen amb mots i matisos diferents. Tal volta la versió que llegí Jesús presentava alguns matisos diversos del text llegit actualment per nosaltres. Tot i considerant les possibles variacions del text, ens inclinam a opinar que aquest canvi fou una modificació feta deliberadament per Jesús. Notem, no obstant això, que el text escrit a Isaïes i el llegit per Jesús no són contradictoris. Tots dos descriuen el patiment humà.

El cor –segons el pensament semita– representava el centre de la persona. Hi tenien el seu lloc adient els sentiments i les opcions de l'home: l'amistat, la pregària, la fe, la capacitat d'estimar. Des d'aquesta perspectiva, tenen el cor desfet aquells que han patit per qualsevol motiu; sens dubta la paraula de Jesús és capaç de curar els cors desfets. L'ull és la làmpada del cos, a través seu percebem la realitat. El cec és aquell que no hi pot veure físicament, però metafòricament representa tots els impeditos de veure la realitat de la seva vida o discernir l'esperança en el seu futur. Ambdues expressions són diverses quant a la forma, però molt semblants quant al contingut. Malgrat la semblança de totes dues expressions, quan Jesús en substitueix una per l'altra ho fa per qualche motiu concret; vegem-ho.

Cal remarcar que l'expressió "i als cecs el retorn de la llum" apareix en un lloc molt important de l'AT: els càntics del Servent de Jahvè. Aquests càntics són quatre poemes del llibre d'Isaïes (Is 42,1-7; 49,1-9; 50,4-11; 52,12-53,13). Ens parlen d'un personatge que serà l'alliberador definitiu d'Israel. Però a aquest salvador les coses no li seran fàcils. Per salvar el seu poble haurà de patir l'oprobri i l'escarni; però a la fi triomfarà, i el seu triomf atorgarà a Israel l'alliberament definitiu.

Si ens fixam en el primer d'aquests càntics (Is 42,1-7), notarem que hi apareix un text molt semblant al proclamat per Jesús a la sinagoga, i que inclou la frase: " per obrir els ulls als cecs":

"Jo, Jahvè t'he cridat en justícia,
t'he pres per la mà i t'he format,
perquè siguis aliança dels pobles, llum de les nacions:
per obrir els ulls als cecs,
per treure el pres de la presó,
del calabós els qui viuen a les fosques" (Is 42,6-7).

Jesús ha substituït el que diu Is 61,1: "a curar els cors desfets"; pel que hi ha escrit a Is 42,7: "per obrir els ulls als cecs". Amb aquest canvi Jesús ens revela quelcom de fonamental: ell és l'alliberador definitiu esperat per tot l'AT. L'alliberació que ell proposa no serà el resultat d'un passeig triomfal. Ell, com el Servent de Jahvè, experimentarà l'oprobri, el rebuig i la mort. Però l'experiència de fracàs no serà el final de la seva vida. Igual que el Servent, ell serà rehabilitat per Déu i proposat com a llum de les nacions.

Potser ens hàgim entretingut massa a comentar aquestes figures del text; però pensam que és important. El projecte de Jesús, igual que el projecte cristià, no és simplement un "projecte" redactat damunt paper. És una vida de servei i entrega. Quan Jesús lleix, a la sinagoga, el llibre d'Isaïes, hi veu reflectit el seu propi

projecte. Jesús no es limita a “llegir un projecte”; en incloure-hi aquesta petita frase del primer càntic del Servent, ens està dient que ell mateix es fa projecte. Ell serà el primer en experimentar l’alliberació que predica, i això serà a través del suplici de la creu.

* Eliminació del fragment d’un verset

L’obra d’Isaïes afirma clarament “... a proclamar l’any de gràcia del Senyor el dia que el nostre Déu farà justícia ...” (Is 61,2). En canvi Jesús, quan llegeix, omet la darrera part d’aquest verset. Evita dir “... el dia que el nostre Déu farà justícia”, i es limita a pronunciar la part positiva del text del profeta “... a proclamar l’any de gràcia del Senyor”. L’assemblea sinagoga havia passat per alt el primer canvi del text, però no tolera el segon: “Tothom es declarava en contra, estranyats que esmentàs solament les paraules sobre la gràcia” (Lc 4,22). La reacció del públic ens fa veure que aquesta omisió no és un matís del text, és una omisió realitzada conscientment per Jesús i que altera els ànims dels reunits. Ells sabien que aquest fragment pertanyia a l’obra d’Isaïes, esperaven, amb tota lògica, que Jesús el llegís. Però el Senyor, quan arriba a aquell verset, conclou la lectura i comença a pronunciar l’homilia.

El missatge programàtic de Jesús és en la seva totalitat un missatge d’alliberament: alliberament dels captius, dels pobres, dels cecs, dels oprimits. En el programa de Jesús no hi ha lloc per a la venjança i la condemna; només hi caben la gràcia i la misericòrdia. A parer nostre, quasi sembla lògic que en el programa del Messies no hi hagi lloc per a la venjança. Llavors, per què s’enfurí tant l’assemblea sinagoga quan Jesús eliminà aquest verset?

Les sinagogues estaven en mans dels fariseus. Aquests formaven part d’un moviment religiós que esperava la prompta arribada

del Messies. S'esforçaven, mitjançant un conjunt de pràctiques ascètiques, a accelerar l'arribada del Salvador. El seu notable esforç els duia a considerar-se com el prototip de persona bona i religiosa. L'altra gent que no tenia prou temps per a dedicar-se amb passió a l'ascètica era considerada pels fariseus com a dolenta i perversa. Segons pensaven els fariseus, era a causa de la impietat de la gent que es retardava l'arribada del Regne de Déu.

Els fariseus interpretaven molt particularment el text d'Isaïes Is 61,1-2. Opinaven que tot el que es referia a l'"any de gràcia" es dirigia especialment a ells. Quan arribàs el Messies i instauràs el seu Regne vessaria la gràcia sobre els fariseus, en compensació per l'esforç que havien realitzat per preparar-ne la vinguda. D'altra banda, pensaven que l'expressió "...el dia que el nostre Déu farà justícia" es dirigia en contra de la resta del poble, que per la seva suposada impietat no possibilitava la imminència del Regne. L'espiritualitat farisea és retorçada. Ells es consideren els únics bons i dignes de la presència de Déu. Els altres, a més de no ser prou dignes de rebre el consol diví, són els que impedeixen la presència de Déu. Un fariseu s'alegra per la gràcia i el bé que Déu li atorga; però també està ansiós per comprovar el càstig que Déu imposarà als que no són del seu partit.

Podem suposar l'emoció amb què l'assemblea esperava les paraules de càstig que consten al llibre Isaïes. Jesús no les pronuncia. En el Regne de Déu, que Jesús predica, hi caben tots. El missatge de Crist és notícia d'alliberament per a tothom, i especialment ho és per a tots aquells a qui els fariseus tenien per gent nefasta: els pobres, els febles, els que han perdut el rumb de la vida...

d. L'Homilia de Jesús

Conclusa la lectura, Jesús plega el volum i el torna a l'ajudant de la sinagoga. L'assemblea s'asseu esperant les paraules de

Jesús. La seva homilia és molt breu: “Avui, davant vosaltres, s’ha complit aquesta Escripura.” Dit d’una altra manera: “Tot el que heu sentit proclamar en l’Antic Testament ha arribat avui a la plenitud en la meva pròpia persona.” Aturem-nos un moment en cadascuna de les parts del comentari de Jesús.

* “Avui”

El mot “avui” adquireix una connotació molt especial en el tercer evangeli. Gairebé totes les vegades que hi apareix figura acompanyat de la paraula “salvació”. Llegim alguns versets de l’evangeli com a il·lustració: “Avui, a la ciutat de David, us ha nascut un salvador “ (Lc 2,11); quan Jesús cura el paralític, la gent exclama admirada: “Avui hem vist coses increïbles” (Lc 5 26). Jesús llegeix sempre l’Escripura en dimensió de present, i d’aquesta manera l’actualitza en la pròpia persona. Nosaltres no podem llegir l’evangeli com si es tractàs de quelcom del passat. En llegir-lo hem d’intentar descobrir què vol dir-nos avui, en la situació concreta de la nostra vida.

* “Davant vosaltres s’ha complit aquesta Escripura”

Jesús ha llegit a la sinagoga un fragment breu del profeta Isaïes (Is 61,1-2), i anuncia als jueus que les perspectives d’aquest passatge s’estan complint en la seva persona. Nosaltres, ara, copsarem dos aspectes: d’una banda, intentarem veure el sentit que presentava aquest episodi quan fou redactat en temps d’Isaïes; de l’altra, veurem les expectatives que suscitava entre els jueus del segle I, i el ressò que significà la lectura de Jesús.

– El sentit de Is 61,1-2 quan fou redactat a l’època d’Isaïes

L’any 587 és un moment dur per al poble israelita. Nabucodonosor, rei de Babilònia, destrueix Jerusalem i se’n duu deportats els

habitants de la Ciutat Santa a la capital del seu Imperi. L'exili (587-538 aC) fou un temps de prova en què el poble jueu necessità estar molt atent a la veu de Déu per aconseguir sobreviure en aquella situació desesperada. Al començament de l'exili Déu parla al seu poble a través de la veu del profeta Ezequiel. Al final de l'exili, Jahvè tornà a consolar el seu poble mitjançant la paraula, càlida i apassionada, d'un altre profeta: l'autor de Is 40-55, al que anomenam 'Segon Isaïes'.

El Segon Isaïes il·luminà el poble exiliat amb un missatge de consol; com afirmava: Déu no havia abandonat el seu poble. El sofriment de l'exili era causat per l'oblit constant, per part del poble, de la fe en el Déu alliberador. El Segon Isaïes (Is 40-55) recorda a Israel que Jahvè és l'únic Déu, l'únic alliberador. El profeta convida, enèrgicament, els exiliats a abandonar la idolatria, a adherir-se al Déu vertader i a tornar a Jerusalem.

Déu sempre compleix la seva paraula. L'any 538 aC el rei Cir el Gran conquista la ciutat de Babilònia. Publica un edicte mitjançant el qual permet als jueus tornar a la pàtria (Esd 1,2-4; 6,3-5). Els hebreus hi tornen amb la il·lusió de contemplar la ciutat de Jerusalem. Quan arriben a la Ciutat Santa el desengany no pot ser més gran. Jerusalem és tan sols un caramull de ruïnes. El poble emprèn la tasca de reconstrucció de la ciutat, però les dificultats creixents dificulten l'obra: la població està delmada, els jueus que no havien estat deportats reben malament els nousvinguts (Esd-Neh).

Davant aquest desastre, el Senyor, una vegada més, torna a consolar el seu poble. Un altre profeta al qual anomenam Tercer Isaïes compon els capítols finals del gran llibre d'Isaïes (Is 56-66). El profeta anima els habitants de Jerusalem a reconstruir la ciutat i el temple, i a mantenir-se amb fermesa en el seguiment de Jahvè. Davant la desolació de Jerusalem els predica el consol diví. Però també els diu que l'ajuda de Déu no pot substituir la

responsabilitat humana. Llavors, aquells hebreus segurs de l'ajuda de Déu i disposats a dedicar-hi la vida, recomencen la difícil tasca de la restauració de Jerusalem, i d'un seguiment més fidel del judaisme.

Jerusalem, lentament, va reconstruint-se. El temple i el culte tornen a instaurar-se. Però resta lluny l'experiència real i certa de la presència del Regne de Déu entre els habitants de Jerusalem. En aquell moment, el nostre profeta, comunica als seus oients el contingut de l'oracle que hem llegit (Is 61,1-2). Arribarà un dia en què no hi haurà més desolació ni mort. Arribarà el dia en què el mal que castiga la nostra existència desapareixerà: no hi haurà pobres, ni captius, ni cecs, ni oprimits. Per tot arreu es viurà l'experiència del Regne de Déu; o, dit amb altres paraules, l'any de gràcia del Senyor.

– El sentit de Is 61, 1-2 quan es predicava a Israel durant el segle I.

A partir de la promesa d'Isaïes els jueus començaren a esperar l'arribada del Messies definitiu i la instauració del Regne de Déu. La realitat que els tocava viure era difícil, però comptaven amb l'ajuda de Déu i l'esforç de la pròpia responsabilitat personal. En temps de Jesús l'expectació per la imminent aparició del Messies era immensa. Contínuament apareixien personatges que es proclamaven "messies". Tots els grups religiosos esperaven la imminència del Messies. El Regne de Déu estava a punt de manifestar-se i cada grup intentava accelerar-ne l'arribada per procediments distints. Tots els grups jueus coincidien en una cosa: el Messies vindria amb poder i amb una aparença enlluernadora.

– El sentit de Is 61,1-2 en la interpretació que de Jesús

Jesús afirma que la profecia d'Isaïes es compleix "avui" en la seva persona. Jesús és el vertader Messies, l'alliberador. Però

la seva manera de portar a terme l'alliberació serà distinta a l'esperada pels jueus del seu temps. Ell no és un Messies poderós ni enlluernador. Per marcar la diferència amb els altres "messies" esperats, Jesús canvia una mica el text d'Isaïes. N'elimina tot allò que és refereix a la venjança i en modifica un verset: ell és el Messies, però no és el Salvador poderós i magnífic esperat pels seus contemporanis. Ell és l'alliberador que passa pel sofriment angoixant de la creu. No ens ha d'estranyar la reacció dels seus veïns: "No és el fill de Josep, aquest?" Tothom esperava el Messies, però no podia creure ningú que vingués d'un llogaret desconegut com Natzaret, ni tampoc que fos fill d'un fuster de Galilea. Jesús és el Messies que teixeix el seu ministeri amb la tendresa de la misericòrdia.

4. Síntesi final

L'episodi de la sinagoga de Cafarnaüm ens ha presentat el projecte de Jesús. I mostrant-nos aquest projecte ens ensenya quin ha de ser el projecte de vida cristiana. El projecte de Jesús és prou clar: sentint-se ple de l'Esperit del Senyor, es llança a proclamar la misericòrdia i l'alliberació de Déu. Cristià és aquell que, ple de l'Esperit del Senyor, proclama en el seu entorn, tant de paraula com d'obra, l'alliberació de Jesús. Jesús no es limita a anunciar un pla de vida teòric. Ell es compromet amb la pròpia vida en aquell projecte. Jesús viurà en carn pròpia la narració del profeta Isaïes. Ell serà el Messies humil que des de la humilitat i l'entrega propiciarà la salvació per a tothom. Ell serà el salvador, que apareixerà als ulls dels homes com un fracassat a la creu; però a través de l'entrega de la seva vida ens donarà l'autèntica vida: la Vida nova que brosta el Diumenge de Pasqua. El cristià és aquell que no sols parla, sinó que compromet la vida en les coses que predica. Aquell que, des de l'experiència de la vida compartida, la humilitat i el servei, transmet a tothom la "vida nova" de Jesús i sembra dins el món la llavor de l'Evangeli.

Bibliografia

El nombre d'estudis sobre l'Evangeli de Lluc i el seu horitzó evangelitzador és enorme; aportam només alguns títols per aprofundir-ne la temàtica.

G. AMENGUAL, *La religión en tiempos de nihilismo*, Trotta, Madrid 2006.

ASSOCIACIÓ BÍBLICA DE CATALUNYA, *Llegir la Bíblia en grup: Evangeli segons Lluc*, Claret, Barcelona 2000.

ASSOCIACIÓ BÍBLICA DE CATALUNYA, *Llegir la Bíblia en grup: Llibre dels Fets dels Apòstols*, Claret, Barcelona 2003.

G. BARBAGLIO (ed.), *Espiritualidad del Nuevo Testamento*, Sígueme, Salamanca 1994.

F. BOVON, *El Evangelio según san Lucas vol. I/II*, Sígueme, Salamanca 1995.

J. A. ESTRADA, *Razones y sinrazones de la increencia*, Trotta, Madrid 2001.

J. A. FITZMYER, *El Evangelio segun Lucas*, Cristiandad, Madrid 1986.

J. MARTÍN VELASCO, *La transmisión de la fe en la sociedad contemporánea*, Sal Terrae, Santander 2003.

F. MARTÍNEZ, *La nueva evangelización. ¿Restauración o alternativa?*, Cristiandad, Madrid 1992.

I. MORETA (ed.), *Religions institucionalitzades en una societat laica*, Associació Cristianisme al segle XXI, Barcelona 2006.

F. RAMIS DARDER, *Lucas, evangelista de la ternura de Dios*, Verbo Divino, Estella 1997.

F. RAMIS DARDER, *Hechos de los Apóstoles*, Verbo Divino, Estella 2009.

M. REUS CANALS, *Evangelización y Misión*, Universidad de Deusto, Bilbao 2006.

J. ROLOFF, *Hechos de los Apóstoles*, Cristiandad, Madrid 1984.